

Reactie Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur

Namens Natuurmonumenten, Natuur en Milieu, Vogelbescherming, LandschappenNL en de Natuur en Milieufederaties geven wij graag een reactie op de Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur (TwT). Wij zijn blij dat er via deze wet een meer integrale aanpak van de grote problemen in de natuur gevolgd kan worden. Wij hebben nog wel een aantal vragen over de manier waarop de besteding en toekenning van de gelden gekoppeld is aan de *doelen* van de wet.

In de aanpak van het Kabinet staan robuuste, onontkoombare en afrekenbare doelen centraal. Voor de stikstofreductie zijn de doelen voor 2025 en 2030 gekwantificeerd. Waar het gaat om natuurherstel wordt terecht aangegeven dat het gaat om ‘diverse drukfactoren (..) binnen en buiten natuurgebieden (..), zoals verbetering van waterkwaliteit en -kwantiteit, (natuurinclusieve) ruimtelijke inrichting door extra leefgebied en, gebruik van en verbindingen tussen natuurgebieden.’ Ook geeft u aan dat er voor doelbereik eisen voor waterkwaliteit en waterkwantiteit zijn die verder gaan dan de KRW, dat er voldoende ruimte komt voor leefgebied buiten Natura 2000-gebieden en dat er een basiskwaliteit natuur bereikt moet worden. Dit onderschrijven wij volledig, maar in de tijdelijke wet zien wij niet wat nu precies de afrekenbare doelen zijn voor de natuur (los van de omgevingswaarden voor stikstof). Wij denken dan bijvoorbeeld aan de volgende punten:

- Bereiken van de streefwaarden voor stikstof en fosfor in het oppervlaktewater
- Bereiken van de optimale grond- en oppervlaktewaterstand in de internationaal beschermde natuurgebieden
- Verdubbeling van het leefgebied buiten Natura 2000
- Jaartal voor stilstand in de achteruitgang van de populatie van de weidevogels
- Aantal gerealiseerde natuurverbindingen
- Bereiken van de basiskwaliteit natuur in Nederland
- Percentage van de Nederlandse landbouwgrond dat natuurinclusief is
- Bereiken van de 10% ruimte voor natuur op bedrijfsniveau
- Aantal hectare landschapsgrond dat gerealiseerd is.

Bij deze punten zijn tussendoelen en einddoelen voor de duur van de TwT van groot belang. Wij stellen voor dat de doelen voor 2025, 2027 en 2030 in de TwT worden vastgelegd. Ook monitoring van deze doelen is van belang.

Het belang van tussendoelen is vooral zo groot, omdat de doelen *afrekenbaar en onontkoombaar* moeten zijn. Het gaat om een resultaatsverplichting. Het is belangrijk dat het kabinet deze doelen behaalt, maar natuurlijk ook dat andere partijen, zoals de Provincies, deze (tussen)doelen behalen. Het zijn immers voor een groot deel de Provincies, die het beleid vorm moeten geven. Er staat nu wel in de Wet dat de besteding van de gelden een bijdrage aan de doelen moet geven, maar niet welke (tussen)doelen behaald moeten worden. Wanneer is de Rijksbijdrage dan goed besteed? Hoe wordt bepaald of de Provincie het geld terecht heeft besteed of dat deze het geld moet terug betalen en/of wordt gekort op toekomstige betalingen? Als deze zaken niet geregeld zijn, verwordt het begrip afrekenbaarheid tot een wassen neus. En is de natuur er nog steeds niet mee geholpen.

Ons voorstel is dat de uitleg van de wet voorziet in concrete doelen voor 2025, 2027 en 2030 en criteria voor plannen, maatregelen en projecten in de gebieden. De plannen worden beoordeeld op basis van deze criteria om in aanmerking te komen voor het fonds. Voor de gebiedsplannen verwachten wij dat de Ecologische Autoriteit aangeeft of/dat natuur hersteld wordt en of/dat emissie omlaag gaat. Zodra de Ecologische Autoriteit goedkeuring geeft aan de plannen, kan er

gebruik worden gemaakt van de benodigde middelen uit het transitiefonds. Daarnaast stellen wij voor om een houdbaarheidsdatum te koppelen aan de plannen. Binnen 2 jaar moet de provincie/betreffende partij gestart zijn met uitvoering van de plannen. Is dat niet het geval, dan stroomt het geld terug naar het fonds en vervalt de aanspraak op de gelden.